

DUURZAAMHEIDSAGENDA 2016-2020
GEMEENTE LEIDSCHENDAM-VOORBURG

1

GROENE GEBIEDEN
ONDERLING VERBINDEN

EEN GROENE EN RIJKE NATUUR

2

HET WATER IS SCHOON, DUURZAAM EN AANSPREKEND

3

CAMPAGNE ZWERFAFVAL

AANPAK ZWERFAFVAL

MAX.100 KG
RESTAFVAL PER INWONER IN 2020

MIN.75%
VAN HET AFVAL SCHEIDEN IN 2020

INZETTEN OP HERGEBRUIK
AFVAL/GRONDSTOFFEN

4

20% CO₂-REDUCTIE
20% DUURZAME ENERGIE
20% ENERGIEBESPARING IN 2020

KLIMAATNEUTRAAL IN 2050

5

VERKEERSOVERLAST BEPERKEN

6

OVERIGE ACTIES

SCHONERE
BUITENLUCHT

INZETTEN OP DUURZAAM
ENERGIEGEBRUIK

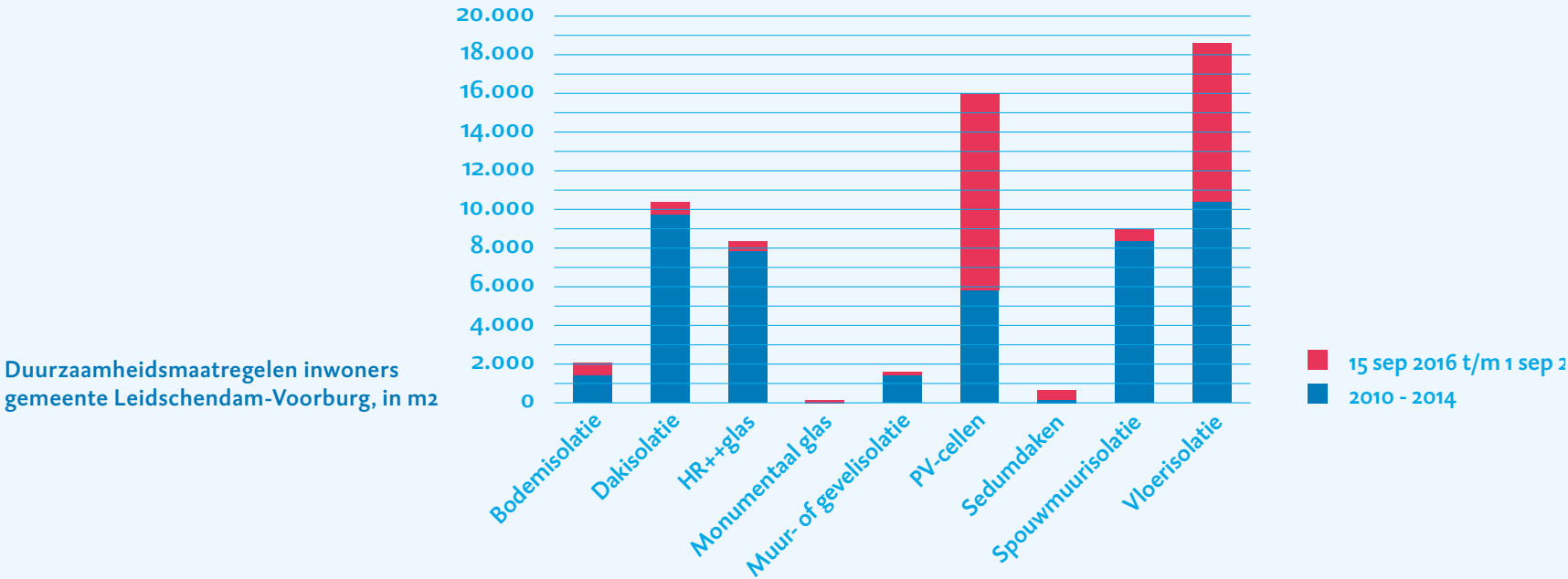
Een jaar Duurzaamheidsagenda 2016-2020

- 7198 m2 extra zonnepanelen
- Duurzame maatregelen aan 471 particuliere woningen
- Helft van subsidieaanvragers maakte gebruik van de ‘burenbonus’
- Afgelopen jaar is potentieel circa 356.000 ton CO2 bespaard dankzij de uitvoering van isolatiemaatregelen en zonnepanelen.

- Extra waterberging 7.950 m2 en extra vergroening openbare ruimte 1.407 m2

Gemeente
Leidschendam-Voorburg

Resultaten Duurzaamheidsagenda 2016- 2020

een jaar onderweg

Ruim een jaar is de gemeente aan de slag met het uitvoeren van de Duurzaamheidsagenda 2016-2020, uit april 2016. Een aantal resultaten is buiten waarneembaar: er staan steeds meer zonnepanelen op de woningdaken in de gemeente. Maar ook zijn bijvoorbeeld natuurvriendelijke oevers en waterpartijen aangelegd. Minder zichtbaar, maar minstens zo belangrijk is bijvoorbeeld de verbeterde isolatie van woningen, energiezuinige straatverlichting en verduurzaming van gemeentepanden.

Monitoring

Voor de duurzaamheidsagenda zijn thema's geselecteerd waarin inwoners en bedrijven samen met de overheid snel aan de slag kunnen, die liggen vooral op het gebied van energie en afval. De resultaten worden gemonitord met behulp van de landelijke duurzaamheidsbalans (Telosmeting)¹. Zo kunnen we over een langere periode resultaten monitoren aan de hand van een landelijk erkend meetinstrument. De gemeente kreeg in 2015 een duurzaamheidsscore van 49 voor 'ecologisch kapitaal'; deze score is in 2016 met 1 punt verbeterd. Een opvallend resultaat is dat de score op 'energie' in 2016 met 8 punten is toegenomen ten opzichte van 2015. Aangezien de metingen pas sinds kort zijn gestart, is pas op de wat langere termijn de trend goed te volgen.

Zonnepanelen

Afgelopen jaar is in Leidschendam-Voorburg grote vooruitgang geboekt in de transitie naar schone energie met onder andere de plaatsing van ruim 7.000 m² nieuwe zonnepanelen. De inspanningen op het gebied van energie hebben effect gehad: er is minder CO₂-uitstoot, we gebruiken meer duurzame energie en hebben energie bespaard. Daarnaast is gestart met 'het nieuwe inzamelen', dat tot doel heeft om grondstoffen terug te winnen en restafval te verminderen. Verder is hard gewerkt aan een aantrekkelijke, gezondere en groenere leefomgeving.

Natuur en groen

In de duurzaamheidsagenda is veel aandacht voor groen en water. Een natuurlijke, groene omgeving helpt bij het terugdringen van wateroverlast en het voorkomen van hittestress. Meer duurzaamheidsbewustzijn bij inwoners, bedrijven en ook overheid is noodzakelijk om ook in de toekomst een fijne leefomgeving op onze planeet te hebben. De gemeente wil inspireren en een voorbeeldfunctie vervullen. Groene ambitie is terug te zien in bijvoorbeeld onze deelname aan de Entente Florale, de aanleg van het Waterspoorpark, Operatie Steenbreek, maar ook in het grote groene Polderdak (najaar 2017 gereed). De gemeente zet extra in op communicatie over duurzaamheid met inwoners en bedrijven. Met de Wijkatlas 2017 hebben we een nulmeting van de interesse van inwoners in zonnepanelen, een groen dak of isolatie, die behulpzaam is bij monitoring.

Keuzes en kengetallen

De Duurzaamheidsagenda 2016-2020 beslaat maar een deel van de werkvelden dat is gerelateerd aan duurzaamheid. Voor de agenda zijn keuzes gemaakt om slagkracht te behouden. Dit neemt niet weg dat we in de breedte duurzaamheid verankeren in ons werk.

De getallen in deze voortgangsrapportage presenteren we met enige voorzichtigheid. Sommige duurzaamheidseffecten - zoals de invloed op lucht en waterkwaliteit - laten langer op zich wachten en zijn moeilijk exact te meten. Daarnaast rekenen we met kengetallen, zoals de verwachte vermindering van CO₂-uitstoot bij energiebesparende maatregelen. Dit betreffen allemaal potentiële besparingen. We kunnen niet met zekerheid stellen of dit resultaat daadwerkelijk wordt bereikt.

Daarnaast is op andere gebieden ook mogelijk sprake van een toename van de CO₂-uitstoot, bijvoorbeeld door economische groei. Een ander voorbeeld is dat de gemeente bomen plant, maar deze bij renovatie en bouwprojecten soms ook moet kappen.

Meer positieve effecten

De duurzaamheidsagenda levert meer resultaten op dan enkel cijfers. Bij veel maatregelen zijn positieve neveneffecten te verwachten. Vaak neemt een inwoner of bedrijf na een eerste duurzaamheidsstap een tweede: zonnepanelen worden gevolgd door ledverlichting, energiezuinige koel/vries apparatuur en isolerende maatregelen.

Ook is er sociale winst. Zo heeft de Burenbonus in de regeling duurzame initiatieven als extra pluspunt dat mensen in de straat en buurt elkaar beter leren kennen.

Ledverlichting, zonnepanelen en energiebesparende maatregelen bij wijk- en sportverenigingen zorgen voor energiebesparing, maar leiden ook tot vermindering van exploitatielasten. De lagere kosten kunnen deze maatschappelijke organisaties stimuleren om nog meer energiemaatregelen te treffen. Bovendien hebben clubs een voorbeeldfunctie naar leden en bezoekers. Deze voorbeeldfunctie geldt ook voor scholen die een groen schoolplein en groen dak aanleggen: je hoopt dat (groot) ouders en burens geïnspireerd raken en thuis aan de slag gaan.

De gemeente heeft extra ingezet op communicatie over duurzaamheid met inwoners en organisaties. Het doel is om mensen te informeren, meer bewustwording te creëren en te inspireren bij het verduurzamen van de eigen (woon)omgeving en levensstijl. Uit de Wijkatlas 2017 blijkt dat veel van onze inwoners belangstelling hebben voor verduurzaming van hun woning. Met de bevindingen uit de Wijkatlas 2017 beschikken we eveneens over een nulmeting van de interesse van inwoners in zonnepanelen, een groen dak of isolatie, wat behulpzaam is bij monitoring.

Er is afgelopen jaar veel bereikt. Tegelijk constateren we dat sommige doelstellingen voor 2020 mogelijk te ambitieus zijn. Een voorbeeld is het aantal m² groene daken, waarvan op dit moment een beperkt deel van het streefgetal (1.500 m²) is gerealiseerd. Met dit inzicht is het mogelijk om doelstellingen realistischer te maken en het activiteitenprogramma hierop aan te passen.

Kijk mee naar de resultaten van de Duurzaamheidsagenda 2016-2020, na ruim een jaar (peildatum 1 juli 2017).

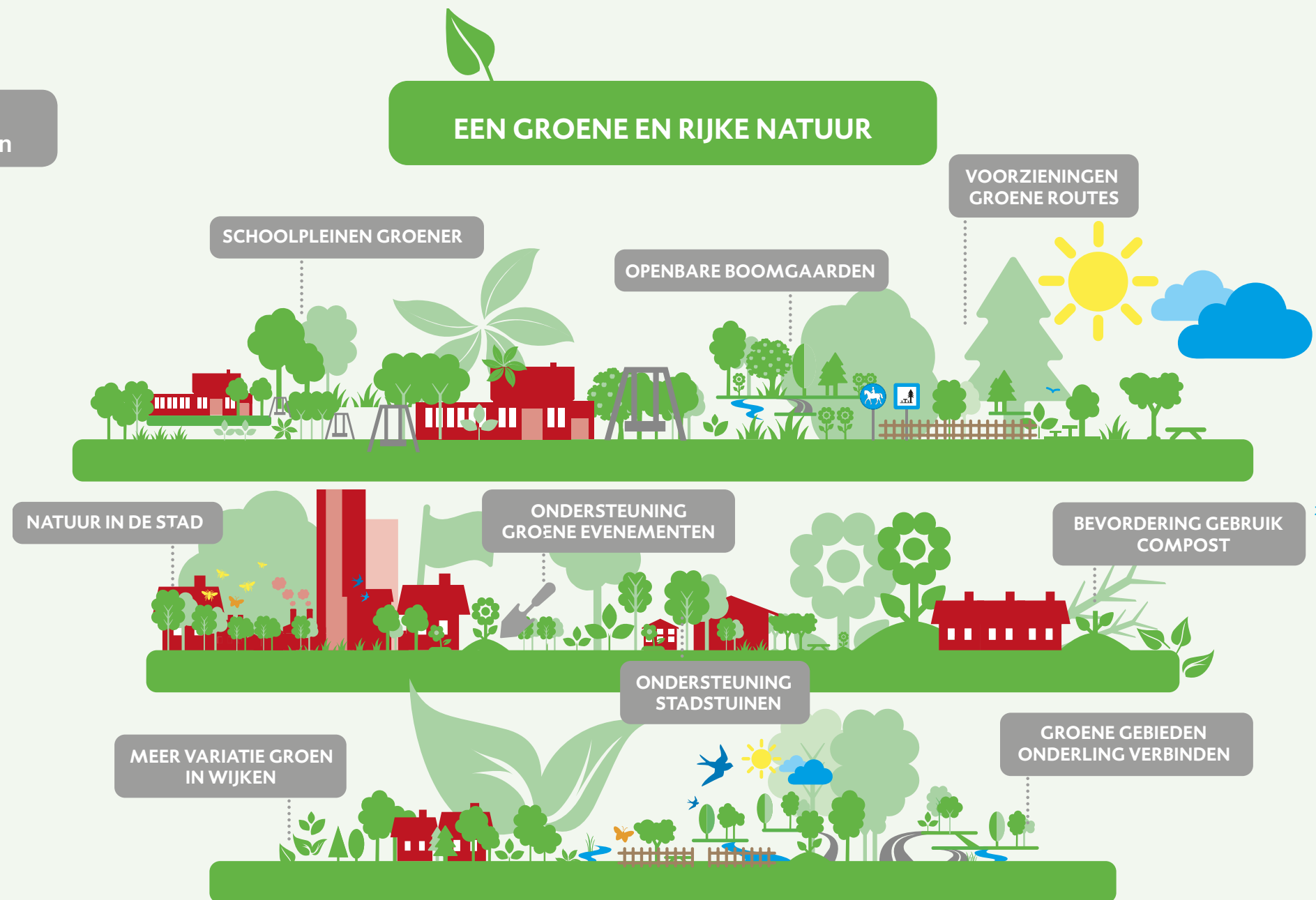
[Duurzaamheidsagenda-2016-2020](#)

¹ Te vinden in www.waarstaatjegemeente.nl/dashboard/ van King

1. Een groene en rijke natuur

De gemeente wil inwoners meer in contact brengen met groen door de variatie in groengebieden te vergroten en het inrichten van extra openbare boomgaarden, plukweiden en in totaal vijf groene schoolpleinen. Daarnaast moet de buitenruimte uitnodigender worden met meer recreatieve voorzieningen langs groene routes.

Meer info?
Klik op de grijze balken

² in verkenningsfase

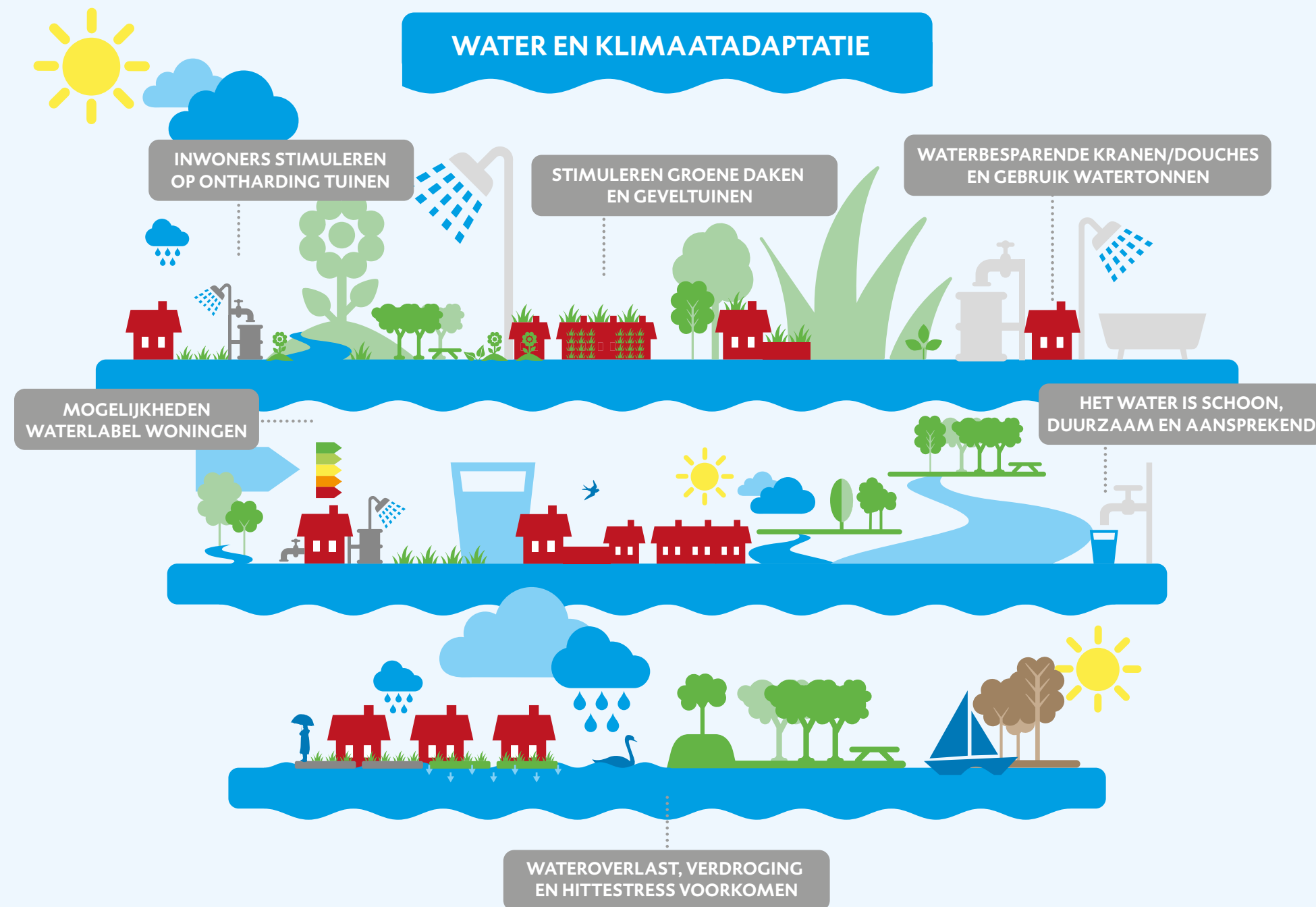

foto

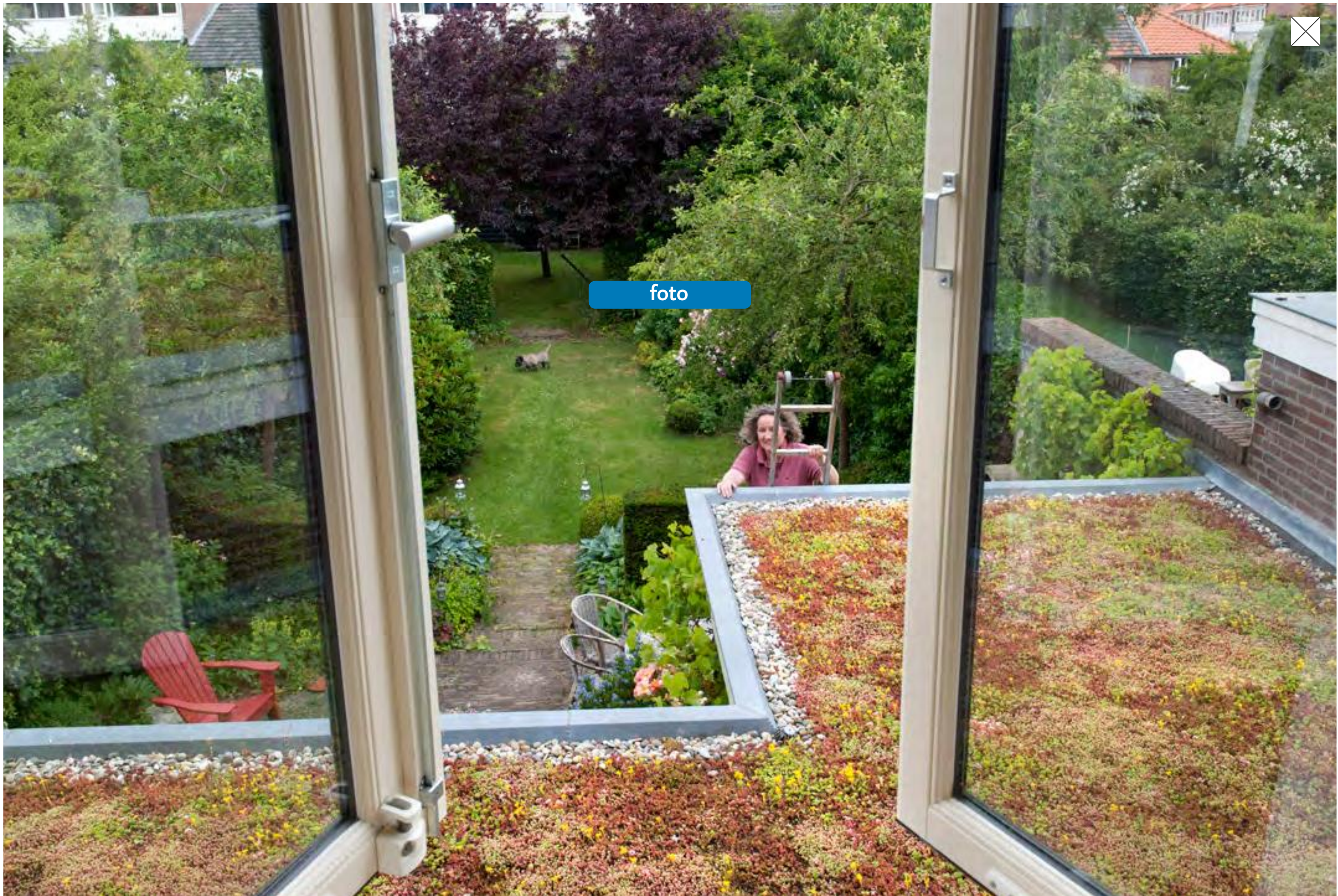
2. Water en klimaatadaptatie

Het klimaat verandert en daarmee neemt de kans op wateroverlast toe. In 2020 is daarom 25.000 m² extra waterberging aangelegd, tot 2020 is jaarlijks 500 m² openbare verharding verwijderd en worden inwoners gestimuleerd bij het vergroenen van hun tuinen. Ook wordt het warmer; daarom willen we verdroging voorkomen en (toekomstige) hittestress verminderen.

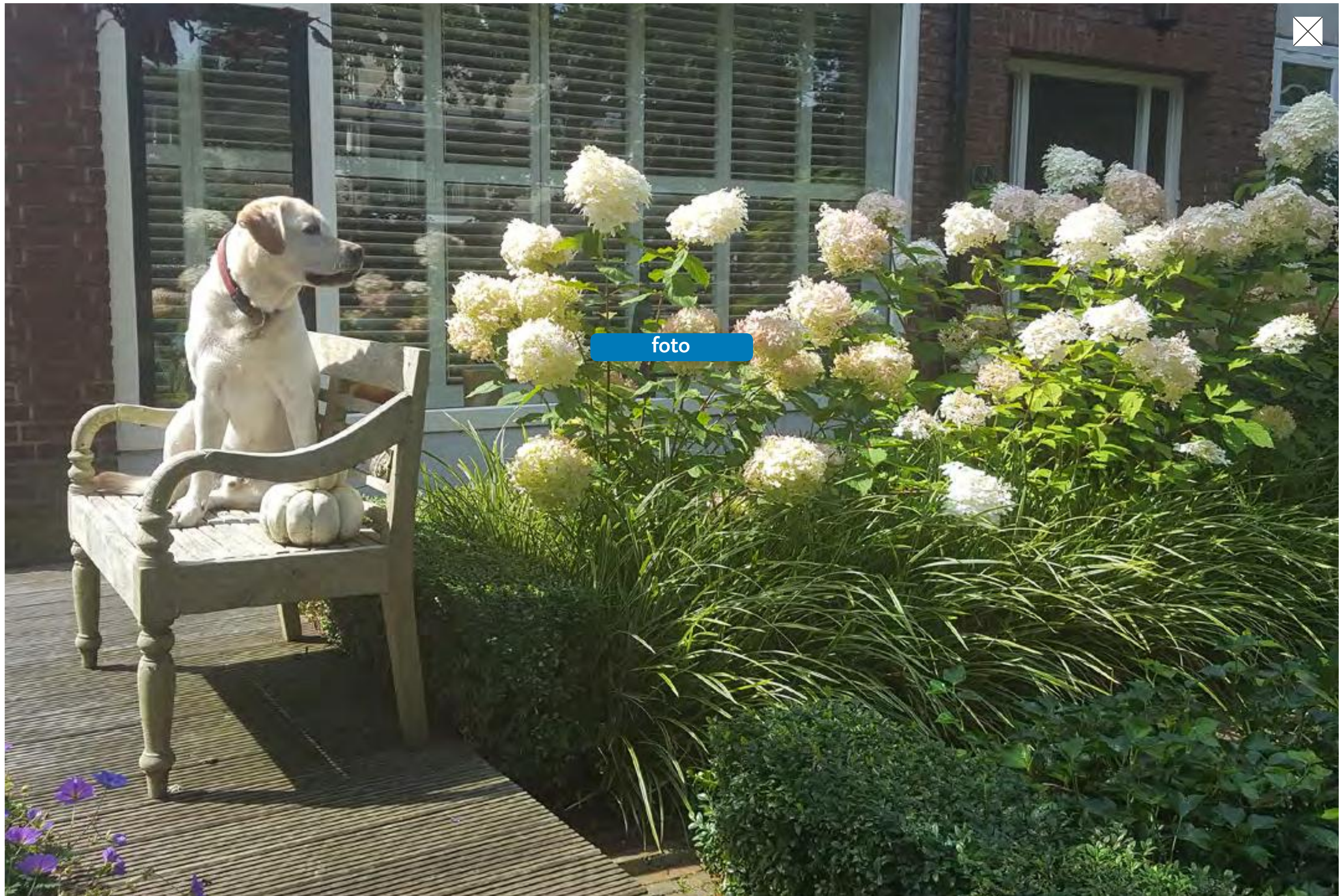

foto

foto

foto

foto

Wateroverlast en verdroging voorkomen

Waterberging de Nieuwe Driemanspolder

Samen met regionale partners voert de gemeente talrijke water- en groenprojecten uit. Bij alle (nieuwe) projecten wordt duurzaamheid integraal meegewogen. Een voorbeeld is de aanleg van het [natuur- en recreatiegebied de Nieuwe Driemanspolder](#) op het grondgebied van Den Haag, Zoetermeer en Leidschendam-Voorburg. Dit jaar is gestart met de aanleg van een grote calamiteitenberging voor water in dit gebied.

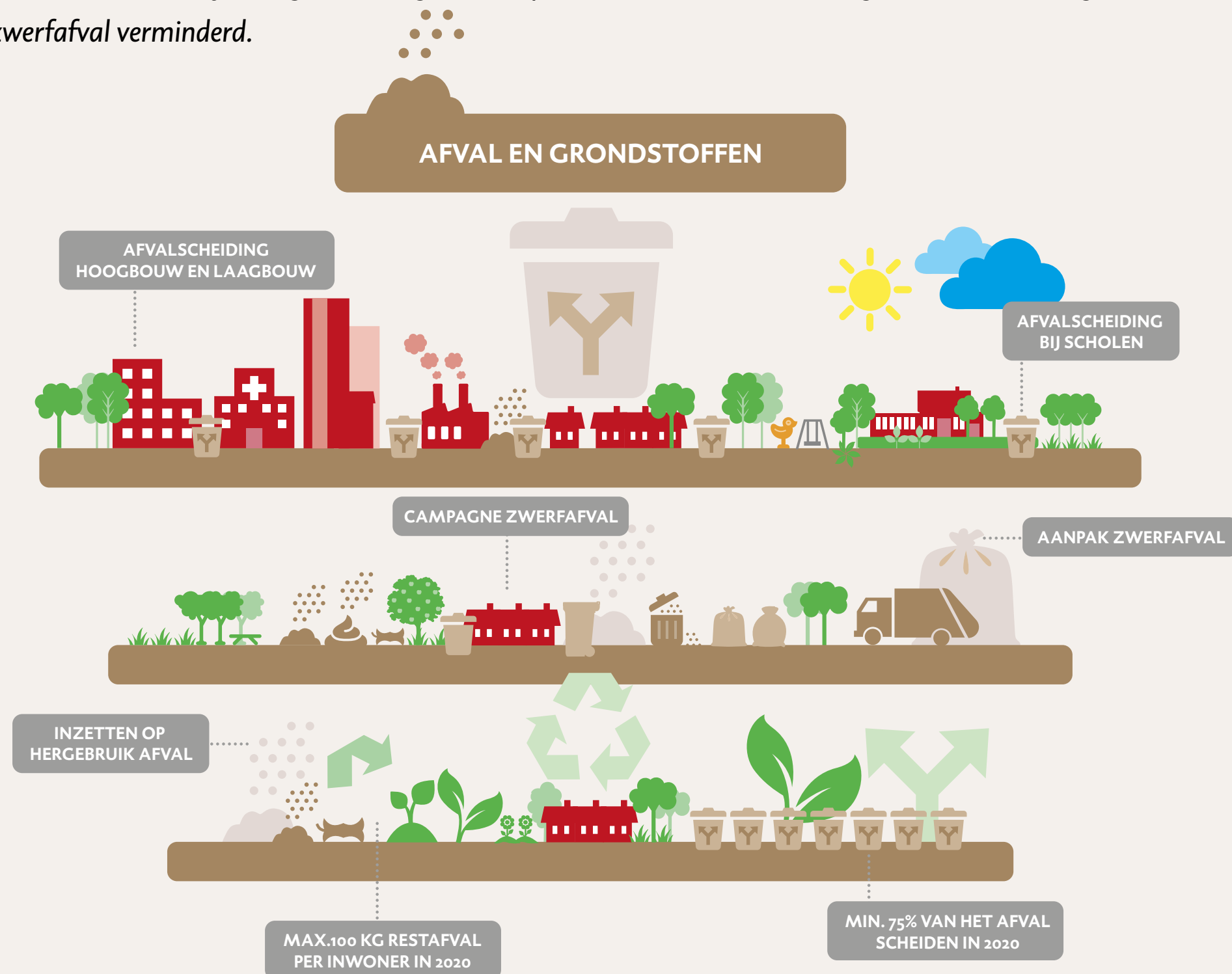

foto

3. Grondstoffen en afval

In 2020 wil de gemeente nog maar maximaal 100 kg restafval per persoon per jaar ophalen, wat betekent dat we 75% van het huishoudelijk afval gescheiden inzamelen. Het nieuwe inzamelen is in alle wijken ingevoerd, afgestemd op de woonsituatie. Verder hergebruiken we meer grondstoffen en afval.

Tot slot is de hoeveelheid zwerfafval verminderd.

foto

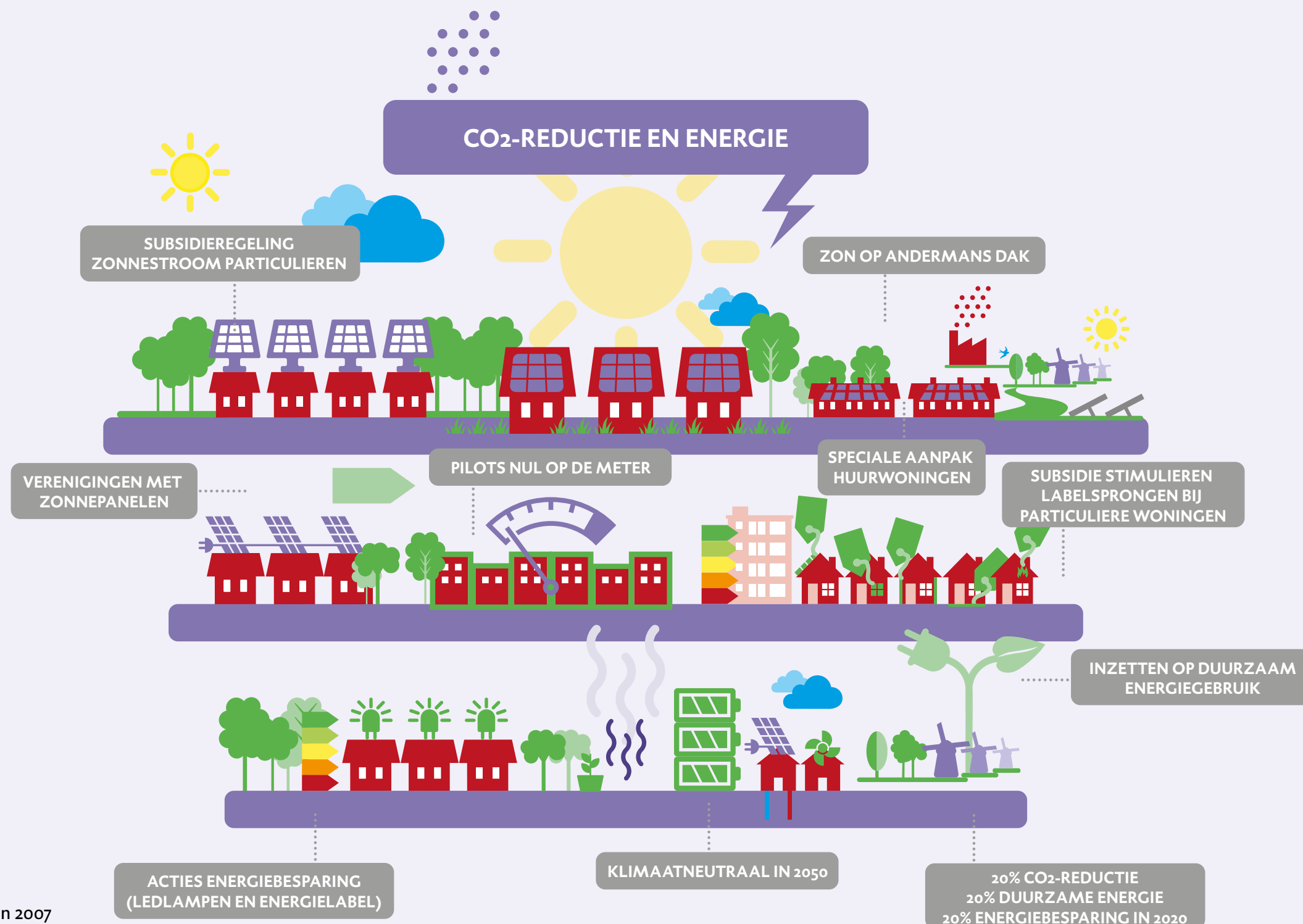

foto

4. CO₂-reductie en energiebesparing

Door het gebruik van fossiele energie te verminderen kunnen we het broeikaseffect vertragen. De gemeente heeft zich ten doel gesteld voor 2020⁴ de CO₂-uitstoot met 20% te verminderen, 20% energie te besparen en minimaal 20% duurzame energie te gebruiken.

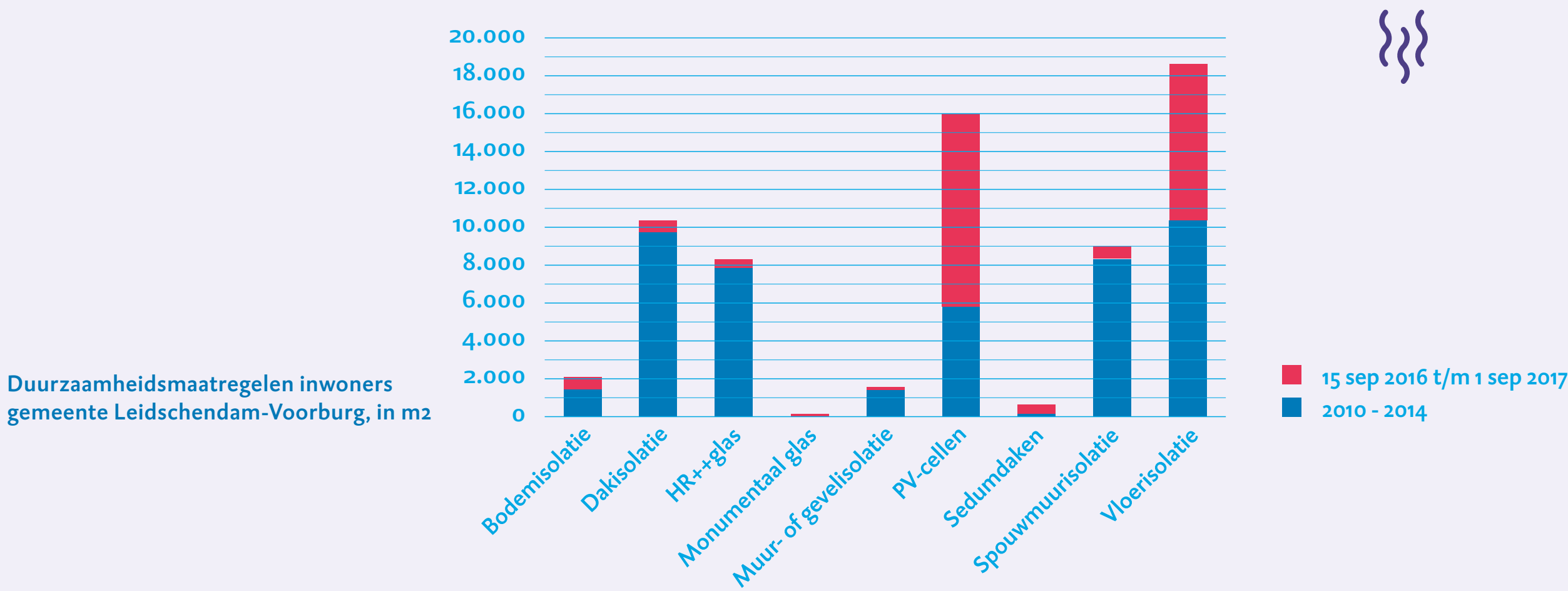

⁴ Gerekend ten opzichte van 2007

Effect subsidieregeling duurzame maatregelen

Afgelopen jaar is potentieel circa 356.000 ton CO2 bespaard dankzij de uitvoering van isolatiemaatregelen en zonnepanelen.

Zonnestroom voor particulieren

- Cursus ‘Zonnestroom voor Verenigingen van Eigenaren’ met vijf bijeenkomsten, medewerking van o.a. de VvE Houtwerf. Deelname van 10 VvE’s.

Zon op andermans dak

- De samenwerkingsovereenkomst ‘Zon op Nederland’ is getekend. Het ontwerp van het dak van basisschool de Dijsselbloem is aangepast om zonnepanelen volgens het concept ‘Zon op andermans dak’ mogelijk te maken.

Aanpak huurwoningen

- Gemeente en corporaties hebben in 2017 onderzocht op welke manier energiebesparingsmaatregelen van invloed zijn op de woonlasten.

- Gemeente onderzoekt of corporaties nul-op-de-meterwoningen kunnen aanbieden.
- Corporaties, gemeente en andere stakeholders hebben in een bijeenkomst de energietransitie van de gemeente onderzocht.
- Vidomes heeft besloten om in de gemeenten waarin zij woningen bezit, in totaal 2.000 zonnepanelen te plaatsen.

In 2018/2019

- Renovatie en energiemaatregelen bij corporatiewoningen wijk De Heuvel.

Stimuleren 'energielabelsprongen' bij woningen

Door energiemaatregelen uit te voeren, kunnen woningen een hoger energielabel krijgen; er is sprake van een energielabelsprong. De gemeente stelt zich daarnaast ten doel om het aantal geregistreerde energielabels met 20% te laten toenemen.

Doelstelling in 2020

5.000 energielabelsprongen van huur- en koopwoningen (ten opzichte van 2013).

In 2017

- 471 woningen hebben een energielabelsprong gemaakt; woningeigenaren deden een beroep op de subsidieregeling duurzame maatregelen (tot en met 1 september 2017).
- Vier gemeentelijke gebouwen zijn energiezuinig gemaakt, wat bovendien heeft geleid tot lagere huurlasten voor huurders (onder andere wijkverenigingen). De maatregelen hebben geleid tot een energielabelsprong van G naar A voor wijkcentra Elzendreef en Kastelenring, een labelsprong van G naar C voor het Alphacomplex en van G naar D voor kinderdagverblijf Burgemeester Roeringlaan.

Totale potentiële reductie CO₂-uitstoot is gemiddeld 31%, de potentiële energiebesparing is gemiddeld 35%.

Klimaatneutraal in 2050

In 2020

- In de gemeente zijn initiatieven voor de transitie naar gasloos wonen in voorbereiding.

In 2016/ 2017

- Ondertekening Manifest Gasloos Wonen en de Greendeal Aardgasvrije Wijken. Hiermee zijn belangrijke stappen gezet op weg naar aardgasloze woningen.

In 2017

Bestaande woningen

- Start begeleidingstraject energierenovatie in de wijk Essesteijn (Voorburg), in juni was een eerste informatiebijeenkomst. De bewoners ontvangen tweede helft 2017 een digitale huissleutel. De wens is dat bewoners energiemaatregelen nemen en er enkele woningen worden verbouwd tot nul-op-de meterwoningen. De gemeente werkt in dit traject samen met innovatieve partners uit de bouwsector.

Nieuwbouw

- De eerste gasloze nieuwbouwprojecten, Vlietoevers en de Bosrand in de Duivenvoorde Corridor, zijn in voorbereiding. Een deel van de woningen in de Connexionlocatie wordt eveneens gasloos.

Kansen voor toekomst

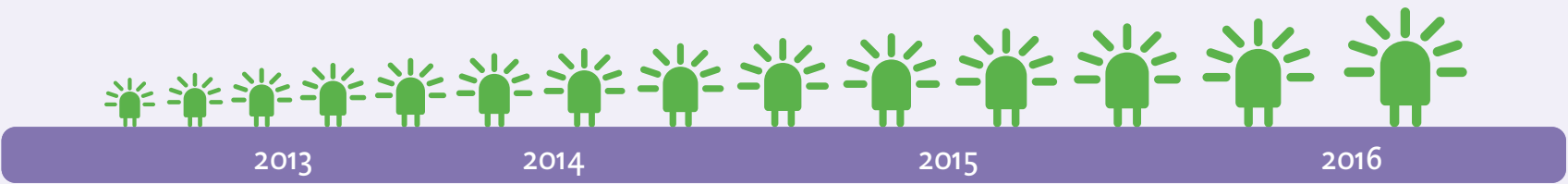
- Nieuwe gasloze woningen zijn ook mogelijk in het Klein Plaspoelpoldergebied, nog niet ontwikkelde gebieden in de Duivenvoorde Corridor, Schakenbosch, de oude CBS-locatie en de nieuwbouw van de huurwoningen aan de Star in Leidschendam.

Besparing openbare verlichting

Energiebesparing

Besparing cumulatief	%	3,35%	6,85%	10,32%	13,68%
Aangesloten vermogen	kWh	566	545	525	505

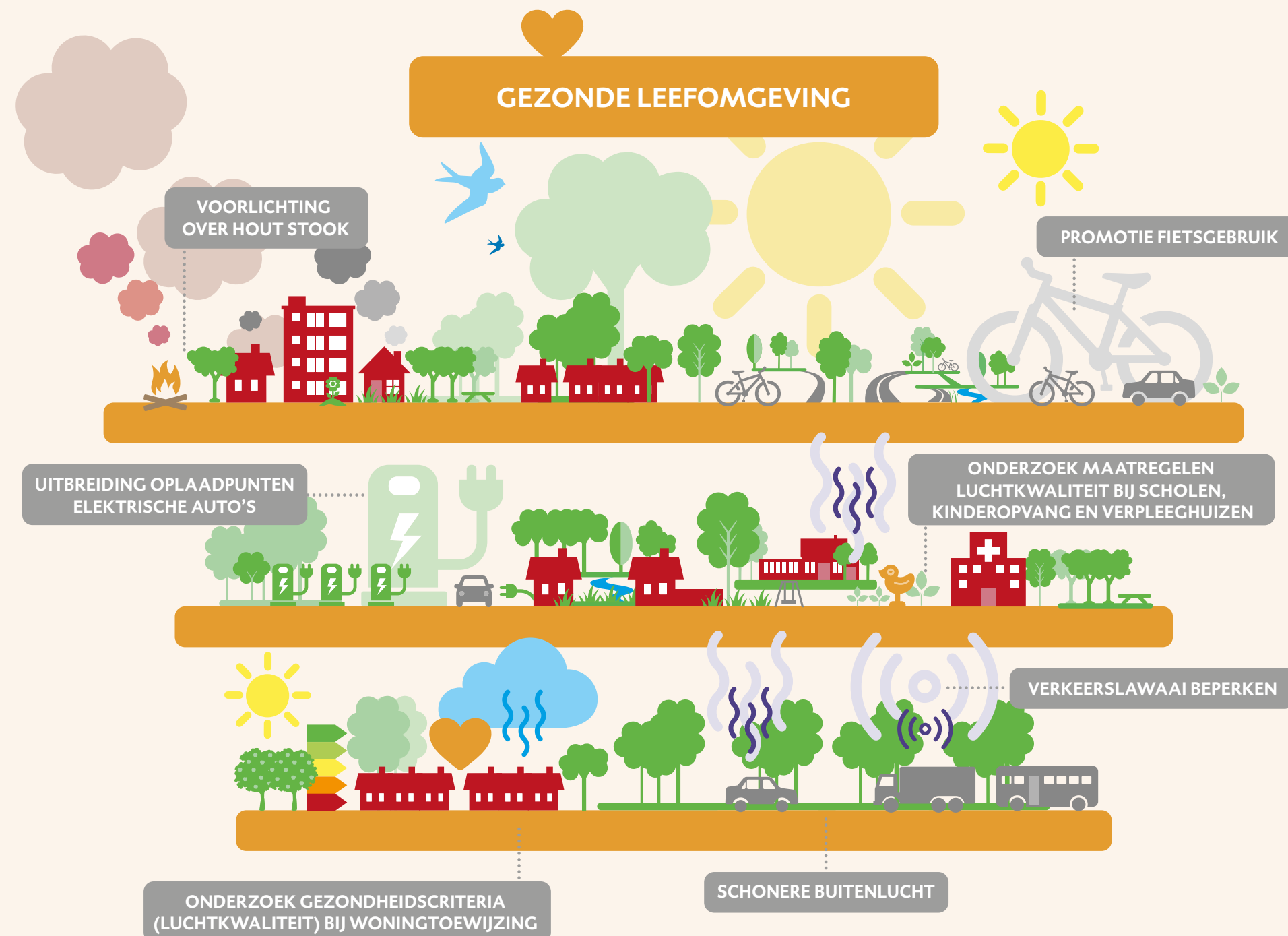
Effect

De gemeente bespaart circa 3% stroom per jaar op openbare verlichting ten opzichte van het voorgaande jaar.
Potentiële energiebesparing is 13,68% ten opzichte van 2012.

Toelichting: zie bijlage

5. Gezonde leefomgeving

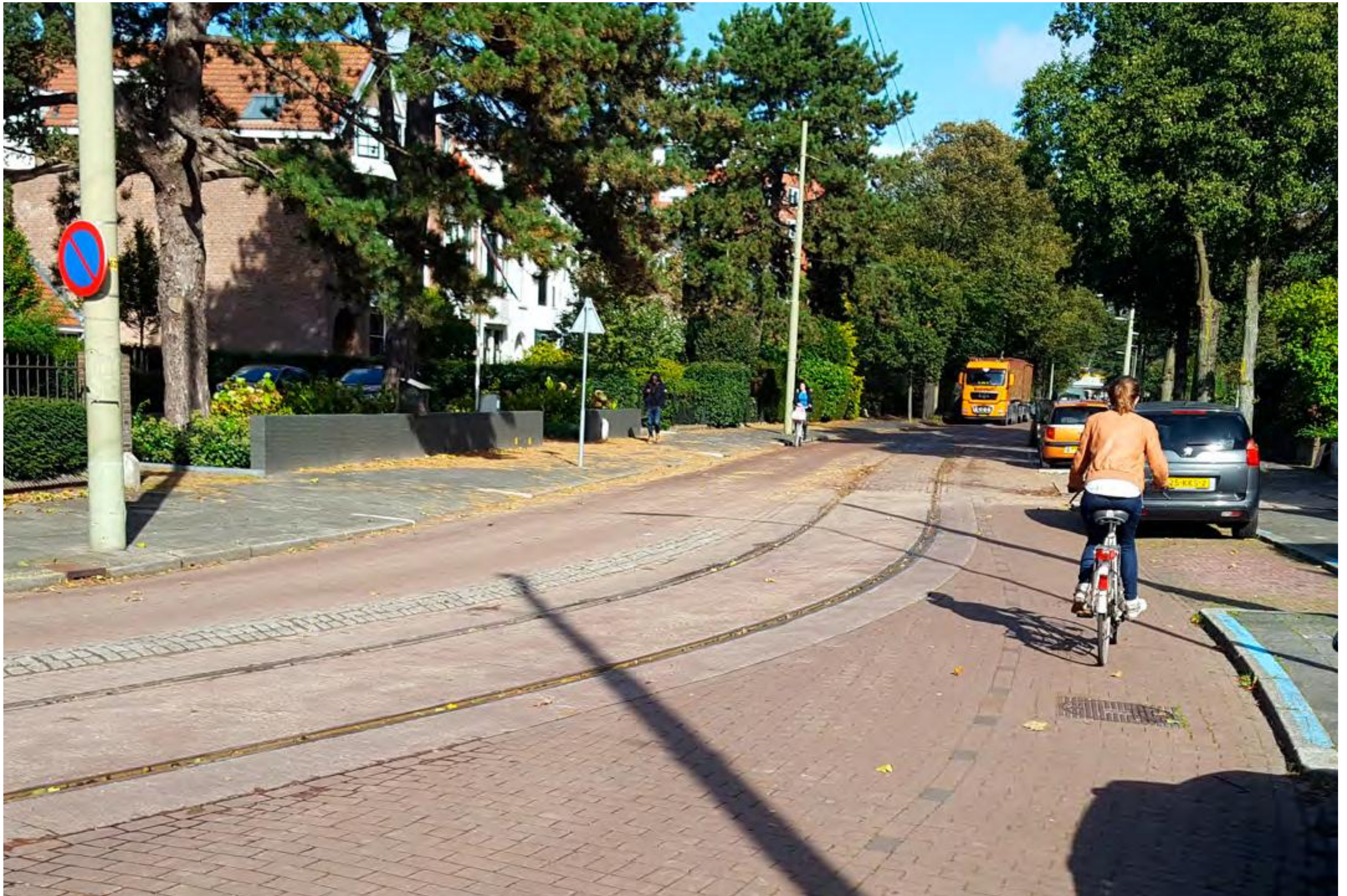
Een gezond woon- en leefklimaat zorgt voor minder ziekte en overlast door luchtvervuiling. Daarom stimuleren we emissiearme mobiliteit, zoals fietsen en elektrisch rijden. In 2020 wil de gemeente bovendien een bijdrage hebben geleverd aan een verminderde blootstelling van kwetsbare groepen aan luchtvervuiling door verkeer en aan de vermindering van overlast door hout stook.

foto

Verminderen blootstelling van kwetsbare groepen

In 2017

- Onderzoek GGD gestart naar maatregelen om de blootstelling van kinderen aan luchtvervuiling door wegverkeer te beperken. In 2018 zijn de resultaten bekend en komt de GGD met een plan van aanpak.
- Gemeente werkt aan regels voor nieuwe locaties scholen en kinderdagverblijven.
- Onderzoek gestart naar medische urgentie woningtoewijzing.

Toelichting: zie bijlage

Verminderen van overlast door hout stook

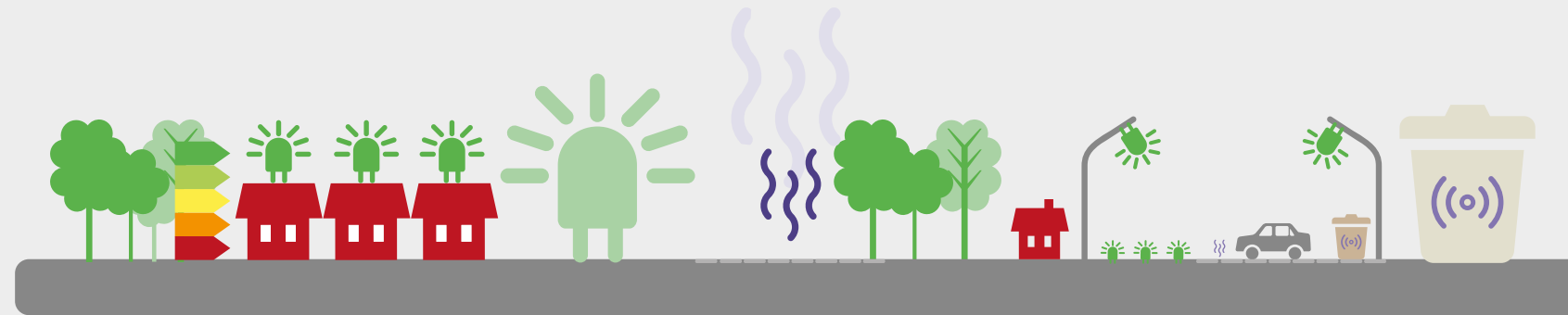

In 2016/2017

- GGD Haaglanden heeft een pagina met informatie over de overlast door hout stook gepubliceerd in *Het Krantje*.

6. Overige acties

In 2017 realiseerden we 'de duurzaamste straat van Leidschendam-Voorburg'. Door de inzet van communicatie stimuleren we inwoners en bedrijven om te 'verduurzamen' en ook als organisatie willen we duurzaam inkopen.

Duurzaamste straat

In 2017

- Duurzame maatregelen in de Burgemeester Van Kolfshotenlaan uitgevoerd, zoals een verkeersvriendelijke inrichting, herbruikbare klinkers die CO₂ afvangen, ledverlichting en 'pratende prullenbakken'.

Maatschappelijk verantwoord ondernemen

In 2016

- De gemeente heeft een duurzaam inkoopbeleid. Met de ondertekening van het convenant maatschappelijk verantwoord inkopen is een volgende stap gezet. Doel is om de goederen en diensten die we jaarlijks aanschaffen te verduurzamen.

In 2017

- Actieplan maatschappelijk verantwoord inkopen is opgesteld als onderdeel van het nieuwe inkoopbeleid.

Communicatie

De communicatie rond het thema duurzaamheid is afgelopen jaar geïntensiveerd. Het doel is inwoners te informeren over de mogelijkheden voor duurzame maatregelen in hun leefomgeving. In de communicatie staat een positieve benadering centraal.

Vanaf de zomer zijn duurzaamheidsvoorlichters op pad bij evenementen (zoals de Vlietdagen) en op drukke locaties (winkelcentra en sportaccommodaties). Een flyer wordt verspreid met daarin tips om te woon- en leefgedrag te verduurzamen en gebruik te maken van mogelijkheden die de gemeente biedt. Daarnaast worden inwoners uitgedaagd om een EnergyParty thuis te organiseren; de eerste EnergyParty's staan intussen gepland.

Om meer inzicht en bewustzijn te kweken bij inwoners en organisaties zijn een [wateroverlastkaart](#), [hittestresskaart](#) en [thermoscan ontwikkeld](#), die worden ingezet bij voorlichting en via de website zijn op te vragen.

In het voorjaar en zomer is een groene daken-campagne gevoerd met een poster, artikelen en foto's in *Het Krantje* en goed bekeken facebookposts. Dit om inwoners bewust te maken van de noodzaak tot verkoeling in de stedelijke omgeving en hen te inspireren om een groen dak aan te leggen. De subsidieregeling duurzame initiatieven is via facebook, *Het Krantje*, de website en diverse media herhaaldelijk onder aandacht gebracht van de inwoners.

In het kader van Operatie Steenbreek is campagne gevoerd. Er is een flyer over de aanleg van geveltuintjes en boomtuintjes gemaakt en verspreid, aangevuld met goed bekeken facebookposts rond de Nationale Tuinweek.

Ook is campagne gevoerd rond de Week van ons Water, met een pagina in *Het Krantje*, facebookposts, een demonstratie bij de nieuwe Tolkreek en de fietstocht 'Volg de waterketen' via een beleefapp. Dit najaar wordt opnieuw aandacht besteed aan de Week van ons Water.

Een voor iedereen toegankelijke Open Raadhuisavond is gewijd aan de voortgang van de Duurzaamheidsagenda, met onder andere een excursie langs representatieve locaties, toelichting van deskundigen en een [informatief filmpje](#) waarin alle duurzaamheidsthema's aan bod komen.

In de zomer is een fietspuzzeltocht voor kinderen georganiseerd, de Groene Wielentocht, langs de groene, duurzame plekjes in de gemeente, waarbij kinderen een prijs konden winnen. Hierover is met de doelgroep gecommuniceerd via een flyer, facebook en *Het Krantje*.

Bijlage

1. Een groene en rijke natuur

De acties vanuit de Duurzaamheidsagenda beslaan maar een klein deel van de totale groenprojecten. Een overzicht van de plannen voor groen zijn te vinden in het [groenstructuurplan](#).

2. Water en klimaatadaptatie

De doelstellingen op het gebied van water- en klimaatadaptatie staan in [het water- en rioleringsplan](#). Binnen de duurzaamheidsagenda ligt de focus op het vergroten van waterbergende capaciteit (sponswerking) van de bodem. In versteende wijken is meer kans op wateroverlast na zware regenval, want de bodem kan het water onvoldoende opnemen. Door het graven van extra waterpartijen en het verwijderen van harde oppervlakten ontstaat een betere sponswerking: de waterbergende capaciteit van de stad neemt toe en de kans op wateroverlast vermindert. De gemeente heeft met het Hoogheemraadschap van Delfland afgesproken om de waterbergende capaciteit in stedelijk gebied te vergroten.

4. CO₂-reductie en energiebesparing

In 2020 wil de gemeente 20% minder CO₂ uitstoten. Daarbij wordt de totale CO₂-uitstoot van inwoners, bedrijven, overheid, verkeer vergeleken ten opzichte van 2007. Vanaf dit jaar zijn goede cijfers beschikbaar.

De doelstelling 'Op weg naar klimaatneutraal in 2050' uit het Klimaatplan 2009-2020 blijkt intussen achterhaald; de oorzaak hiervan zijn de landelijke ontwikkelingen vanuit de Energieagenda en het doorzetten van de trend waarbij woningen daadwerkelijk van het gas afgaan. Beoogd wordt om in Nederland in 2050 energieneutraal, CO₂-arm of energieleverend te zijn, wat verder gaat dan klimaatneutraal. De gemeente stelt in 2018/2019 een nieuw energieplan op dat aansluit op het aangescherpte landelijke beleid. In dit energieplan staat wat de gewenste toekomstige energievoorziening voor warmte en stroom in wijken kan worden.

De gemeentelijke subsidieregeling duurzame initiatieven is september 2016 opengesteld. Vanaf dat moment is in de gemeente voor 7.198 m2 aan zonnepanelen met subsidie geplaatst. Daarnaast hebben inwoners hebben voor 11.236 m2 aan zonnepanelen subsidie aangevraagd (peildatum 20 juni 2017).

De Metropoolregio Rotterdam Den Haag heeft onderzocht in hoeverre warmte en koude bronnen zijn in te zetten als vervanging voor gas in woningen in de aangesloten gemeenten. In de Energietransitiewijzer voor de gemeente Leidschendam-Voorburg staat op hoofdlijnen per wijk welke alternatieven er zijn voor verwarming met aardgas.

Energiezuiniger straatverlichting

Bestaande openbare verlichting wordt geleidelijk vervangen, rekening houdend met de (resterende) levensduur en het gebruik. In 2017 is 18% van de openbare verlichtingsarmaturen uitgevoerd met ledlampen.

Potentiële CO2-reductie bedraagt 13%. Dit is berekend op basis van het energieverbruik in 2013 (2.461.000 kWh) en 2016 (2.131.000 kWh). 1 kWh genereert 0,6 kg/CO2 uitstoot. Daarmee bedraagt de CO2-uitstoot in 2013 1.476.600 kg CO2 en in 2016 1.278.600 kg CO2.

	Gemeente Leidschendam-Voorburg	Nederland
2013		
2014		5,1 %
2015	5,3 %	8,3 %
2016	14,3 %	9,7 %

Aandeel openbare verlichting met ledlampen
Leidschendam-Voorburg

Bron: Rijkswaterstaat Energiemonitoring Openbare verlichting

Meer gasloze woningen

Een vermindering van het aardgasgebruik leidt tot vermindering van de CO₂-uitstoot. Het aantal nul-op-de-meterwoningen is te vergroten door middel van renovatie van bestaande woningen en door nieuwbouw, zowel van koop- als huurwoningen.

Huurlasten ontwikkeling corporatiewoningen

Investeren in energiemaatregelen kost geld. Niet alle investeringen zijn door te belasten aan de huurder. Bij het realiseren van energiebesparende maatregelen in huurwoningen geldt een aanvaardbare huurontwikkeling als randvoorwaarde.

5. Gezonde leefomgeving

In het Actieplan Luchtkwaliteit staan acties die moeten leiden tot behoud en verbetering van de luchtkwaliteit. Luchtvervuiling door wegverkeer bij scholen en kinderdagverblijven is een risico voor kinderen. De GGD is een onderzoek gestart naar maatregelen om de blootstelling van kinderen aan luchtvervuiling door wegverkeer te beperken.

Regels voor nieuwe locaties scholen en kinderdagverblijven:

De gemeente heeft regels opgesteld om te zorgen dat in de toekomst geen nieuwe scholen en kinderdagverblijven langs drukke wegen komen. Na advies van de GGD (najaar 2017) stelt de gemeenteraad de regels voorjaar 2018 vast.

Medische urgentie bij woningtoewijzing

Patiënten met ernstige long- en hartziekten die langs drukke wegen wonen, ondervinden vaak extra gezondheidsklachten door luchtvervuiling. De GGD onderzoekt verruiming van de mogelijkheid om medische urgentie te verlenen bij woningtoewijzing aan deze kwetsbare groep. Het onderzoek is najaar 2017 gereed; besluit volgt in 2018.

Fietstellingen

Binnen de gemeente worden sinds 2016 fietsbewegingen geteld. Resultaten zijn nog niet bruikbaar voor vergelijking (nog geen jaar gemeten, tellingen wisselen sterk per maand).

Laadpalen

De cijfers hebben betrekking op de laadpalen die worden geëxploiteerd door BAM Alfen. In de gemeente bevinden zich nog vijf extra laadpalen die een andere partner, EV Net NL, exploiteert.

